

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

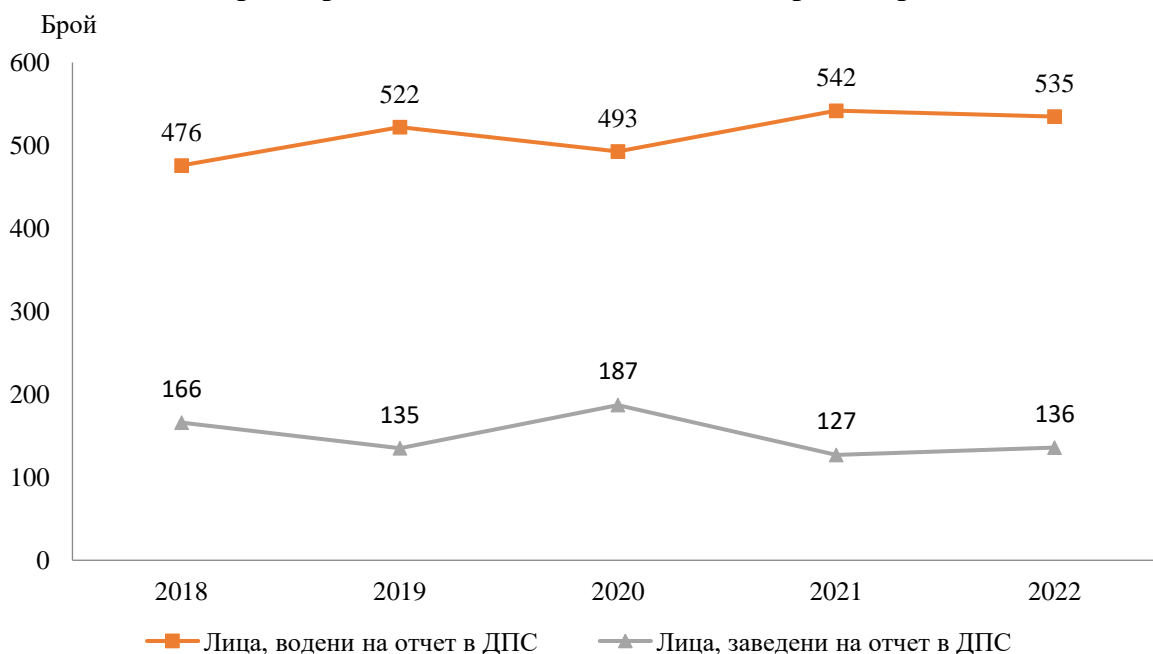
Малолетни и непълнолетни лица в област Стара Загора, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2022 г. в област Стара Загора на отчет¹ в детските педагогически стаи са водени 535 малолетни и непълнолетни лица за извършените от тях противообществени прояви и престъпления.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица в област Стара Загора през 2022 г. са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 76.4%;
- малолетни (8 - 13 години) - 23.6%;
- момчета - 445 (83.2%);
- момичета - 90 (16.8%);
- учащи - 348 (65%);
- в криминогенна среда живеят 213 малолетни и непълнолетни (39.8%).

Фиг.1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2018 - 2022 г. в област Стара Загора

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

Броят на **заведените на отчет¹ в ДПС** през 2022 г. малолетни и непълнолетни е 136, или 25.4% от всички водени на отчет лица, като 74.3% от тях са непълнолетни.

През 2022 г. **снети от отчет в ДПС** са 158 малолетни и непълнолетни лица, или 29.5% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 98 лица (62%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 50 лица (31.7%);
- на други основания - 10 лица (6.3%).

Противообществени прояви в област Стара Загора

За извършени противообществени прояви през 2022 г. през ДПС са преминали 200 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 150, или 75.0%, а момичетата - 50 (25%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 27 лица (13.5%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 22 лица (11%);
- скитничество и просия - общо 11 лица (5.5%);
- проява на насилие и агресия - 7 лица (3.5%);
- употреба на психоактивни вещества - 5 малолетни и непълнолетни (2.5%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 4 лица (2.0%).

Извършени престъпления в област Стара Загора

През 2022 г. **малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления**, са 220.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършителите на кражби са 117 или 53.2% от всички малолетни и непълнолетни преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби с взлом - 30.8% (36 лица), следват кражби от домове 25.6% (30 лица), от магазини или други търговски обекти - 15.4% (18 лица), и кражби на селскостопанска продукция, домашни животни и птици - 5.1% (6 лица).

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления в област Стара Загора

През 2022 г. в ДПС са регистрирани 55 пострадали от престъпления лица на възраст 8 - 17 години, от които 39 (70.9%) са момчета и 16 (29.1%) - момичета. Малолетните пострадали лица са 32.7%, а непълнолетните - 67.3%.

Сред жертвите на престъпления, 9 лица (16.4%) са пострадали от нанесени телесни повреди. Следват пострадалите от кражби на имущество - 6 лица (10.9%), от блудство - 5 лица (9.1%) и от грабеж - 4 лица (7.3%).

¹ Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица

През 2022 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните **са образували** 291 възпитателни дела, от които 197 (67.7%) са по предложения на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 263, като от тях в срок до един месец са решени 183 дела, или 69.6%. **Прекратени** са 29 дела, или 10% от образуваните възпитателни дела. В края на 2022 г. **са останали несвършени** 6 дела.

През отчетната година местните комисии са наложили **353 възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 296 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 315 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 124 мерки (35.1%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 124 възпитателни мерки (35.1%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи - 39 мерки (11%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 11 мерки (3.1%);
- задължаване на непълнолетния да извършви определена работа в полза на обществото - 10 мерки (2.8%).

Основните характеристики на лицата на възраст 8 - 17 години с наложени възпитателни мерки през 2022 г. са следните:

- малолетни са 117 (39.5%), а непълнолетни - 179 (60.5%);
- момчетата са 235 (79.4%), а момичетата - 61 (20.6%).

В структурата на общественоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 181 (57.5%), следвани от противообществените прояви - 112 (35.5%), и административните нарушения - 22 (7%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от възпитателните училища интернати (ВУИ) и от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния Кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживееене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица е достъпна на сайта на НСИ, раздел „Правосъдие и престъпност“ (<http://www.nsi.bg>), както и в Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).